

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Bestuurskunde: wanorde of wetenschap?

Koffijberg, J.

Citation

Koffijberg, J. (1991). Bestuurskunde: wanorde of wetenschap? *Bestuurskundige Berichten*, 6(2), 24-25.
Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233453>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233453>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Bestuurskunde: wanorde of wetenschap?

"Bestuurskundig onderwijs is niet wetenschappelijk." Hooggeleerde heren bestoken elkaar met argumenten om Bestuurskunde als wetenschappelijk te bestempelen. Er lijkt sprake van een bepaalde geldingsdrang in de wirwar van academische disciplines. Velen zijn hierbij van mening dat alleen zuiver wetenschappelijke kennis op de universiteit thuishoort. Toch wordt de kennisoverdracht steeds toepassingsgerichter. Je kunt je afvragen of dit het wetenschappelijk gehalte van een studie als Bestuurskunde niet aantast. Misschien helpt onderstaande gedachtengang bij deze gewetenscrisis: enkele criteria om de wetenschappelijkheid van Bestuurskunde te toetsen.

Jeroen Koffijberg

Er zijn in de literatuur talloze definities te vinden van wetenschap. Daarin worden allerlei criteria opgesomd waaraan kennis moet voldoen om wetenschappelijk genoemd te worden. Het lijkt mij niet zinvol om deze criteria hier te bespreken. In dit artikel bespreek ik drie kenmerken van een wetenschappelijke studie die mijns inziens te weinig tot uiting komen bij Bestuurskunde. Deze zijn achtereenvolgens de aard van wetenschappelijke kennis, het specialisme en tenslotte de opzet van de studie.

ACADEMISCH DENKNIVEAU

Ieder mens bezit een zekere dosis kennis. Vroeg of laat kan deze aanwezige kennis toepasbaar zijn. Hoewel ook wetenschappelijke kennis kan worden toegepast in de praktijk, heeft het niet die intentie. Van wetenschappelijk geschoolde personen wordt namelijk eigen inzicht en een 'academisch denkniveau' gevraagd bij het oplossen van bepaalde problemen. Theoretische kennis biedt dan geen pasklare oplossing voor een probleem, maar is slechts bedoeld als hulpmiddel.

Toch vind je bij bestuurskunde vakken die juist wel toepassingsgericht zijn. Een vak als Vaardigheden is daar een goed voorbeeld van. Het schrijven van nota's en aanleren

van vergadertechnieken wordt uitgebreid geoefend omdat dit in de praktijk van een bestuurskundige verwacht wordt. Deze vaardigheden dragen dus niet bij aan een verhoging van het wetenschappelijk gehalte van Bestuurskunde.

Een ander voorbeeld van het toepassingsgerichte karakter is het 'promoveren' van concrete problemen tot wetenschappelijk studie-object. Wanneer studenten zich meer en meer met concrete probleempjes moeten bezighouden en er weinig tijd overblijft voor ingewikkelde wetenschappelijke vraagstukken, kun je nauwelijks meer van wetenschap spreken.

BEWEGENDE WETENSCHAP

Het hoe en waarom van bepaalde verschijnselen wordt in de wetenschap grondig bestudeerd. Wetenschap is daarom fundamenteel; met bestaande kennis worden door middel van onderzoek nieuwe theorieën en toepassingen ontwikkeld. De toepassing van kennis leidt weer tot nieuwe kennis en inzichten, zodat we kunnen spreken van een zichzelf in stand houdend proces. Wetenschap is dus voortdurend 'in beweging' binnen een afgebakend kennisgebied. In het algemeen wordt aangenomen dat wetenschappelijke kennis grotendeels specia-

listisch is. Met andere woorden: men weet veel van een beperkt terrein. Ook Bestuurskunde is een gerichte studie en heeft een eenduidig kenobject: het openbaar bestuur. Reden genoeg om aan te nemen dat Bestuurskunde een wetenschappelijke studie is.

De vraag is hoe diep de kennis van dat kenobject graaft. Door de veelheid aan vakken krijg je de indruk dat er eerder sprake is van een generalistische studie. Je weet van veel kennisgebieden slechts een beetje. Ook de inhoud van de aangeboden vakken geeft een weinig specialistische indruk: er worden uiteenlopende methoden en modellen aangedragen die een groot aantal vakgebieden bestrijken. De kennis blijft daardoor (te) oppervlakkig.

INTERDISCIPLINARITEIT

Het laatste kritiekpunt betreft het interdisciplinaire karakter van de studie. Zoals bekend verenigt Bestuurskunde vier disciplines tot één waardoor een zelfstandige wetenschap ontstaat. Bestuurskunde wordt daarom een interdisciplinaire wetenschap genoemd.

Op dit moment is het onderwijsprogramma daarin niet duidelijk. Er wordt direct kennis uit andere disciplines overgenomen. Op zichzelf is dit niet onoverkomelijk. Immers, binnen andere vakgebieden wordt ook regelmatig gebruikgemaakt van reeds bestaande kennis. Een duidelijk verschil is echter dat de studie Bestuurskunde eerder een optelsom lijkt van al bestaande wetenschappen zonder dat men daarmee echt iets nieuws, specifiek bestuurskundigs creëert.

EIGEN BEGRIPPENKADER

Bovenstaand probleem is wellicht niet nieuw in academische kringen. Misschien is deze

gedachtengang een aanvulling op een discussie waarvan het einde nog niet in zicht is. Toch blijkt uit de besproken drie kenmerken, dat bestuurskundige kennis een wetenschappelijker karakter zal moeten krijgen. Voor zover er sprake is van een gemeenschappelijk bestuurskundig begrippenkader, is de opbouw daarvan onduidelijk. Voorlopig bedient Bestuurskunde zich van theorieën die ontleent zijn aan andere maatschappijwetenschappen en lijkt een karakteristieke werkwijze c.q. probleemoplossend vermogen te ontbreken. Of de zogenaamde 'wanorde' in de toekomst plaats maakt voor een meer wetenschappelijke manier van kennisvorming hangt af van de verdere ontwikkeling van een bestuurskundig paradigma. In ieder geval zal dit in het onderwijs naar de studenten meer expliciet naar voren moeten komen door het aanbrengen van verbeteringen op de drie kritiepunten. Misschien iets voor de visitatiecommissie...?

Bewegende wetenschap